

Gemeente Someren

KADERNOTA 2020

Someren, 7 mei 2019
Afdeling bedrijfsvoering
Team financiën

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Technische uitgangspunten begroting 2020	2
2.1	Financiële kaders.....	2
2.2	Financiële risico's.....	2
3	Ontwikkelingen 2020-2023	3
3.1	Financiële consequenties	3
3.2	Toelichtingen en overwegingen.....	4
4	Maatregelen lange en korte termijn	6
4.1	Fundamentele overwegingen.....	6
4.2	Korte termijn maatregelen.....	6
5	Stappenplan	8
6	Voorstel	9

Bijlagen

- 1 Inventarisatie ontwikkelingen 2020-2023 met financiële raming
- 2 Inventarisatie ontwikkelingen 2020-2023 zonder financiële raming (PM)

1. Inleiding

Autonome ontwikkelingen

Was deze nota tot nu toe niet meer of minder dan de formele start van het begrotingsproces, dit jaar is het veel meer dan dat. Wij hebben al meermalen erop gewezen dat er een einde zou komen aan een tijd dat het de gemeente Someren financieel voor de wind gaat. De wind is, net als in vele andere plaatsen in Nederland, gekeerd en nu doen wij een groot beroep uw kader stellende rol. Van een financieel sluitende begroting 2019 staan wij nu voor de opgave om een structureel tekort weg te werken van € 1,1 miljoen in 2020, oplopend tot € 1,4 miljoen in 2023.

Deze financiële ommezwaai laat zich vooral verklaren door externe ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein. De kosten van jeugdhulp in het bijzonder blijken dusdanig te stijgen, dat zonder ingrijpen de begroting structureel niet sluitend is te krijgen. Denk ook aan de inkomsten voor het Sociaal Domein. Wat betekent de nieuwe berekeningsgrondslag, waarmee het Rijk de financiële middelen zal verdelen, voor onze begroting? Mag gemeente Someren zich tot de voordeelgemeenten rekenen of wordt het toch een nadeelgemeente? Daar bovenop komt dat de kosten voor jeugdhulp sinds de decentralisatie in 2015 zijn gestegen en niet meer aansluiten bij onze meerjaren begroting, waardoor nu € 700.000 per jaar dient te worden bij geraamd.

Daarbij opgeteld de wijzigingen op financieel-technisch vlak, omdat de comptabiliteitsvoorschriften (technische voorschriften) strikter toezien op het onderscheid in structurele en incidentele ramingen. Hierdoor moeten ramingen die we in het verleden als incidenteel aanmerkten niet meer als incidenteel beschouwen, maar moeten we ze structureel in de begroting opnemen. Het structurele begrotingssaldo neemt daardoor drastisch af en wordt zelfs negatief. Dit heeft als nadeel dat het niet meer eenmalig met reserves kan worden opgevangen.

Het is aan de gemeente zelf om een manier te bedenken onze verantwoordelijkheid te nemen en de keuzes te maken die zorgen voor een financieel structureel gezonde gemeente Someren. Dat dit geen eenvoudige keuzes zijn mag helder zijn. Er zijn altijd de zogenaamde knoppen waaraan wij kunnen draaien. Anders gezegd verplicht de financiële situatie ons tot een heroverweging van gemeentelijke taken. Aangezien een fundamentele discussie pas op de (middel)lange termijn tot positieve financiële resultaten leidt, worden tegelijkertijd voor de korte termijn voorstellen gedaan om de begroting 2020-2023 structureel sluitend te krijgen.

Met deze kadernota doen wij een beroep op uw kaderstellende rol. Geef richting aan de mogelijkheden die er zowel op korte als langere termijn zijn om onze begroting sluitend te krijgen.

Proces

Het vertrekpunt voor deze kadernota is de vastgestelde programmabegroting 2019. Hierop zijn de exploitatiesaldi op aanwijzing van de toezichthouder aangepast en bijgesteld op grond van de genomen raadsbesluiten. Vervolgens is geïnventariseerd welke ontwikkelingen zich nog in de periode vanaf 2020 voordoen. Het resultaat hiervan is opgenomen in de tabel van hoofdstuk 3.1 van deze kadernota.

2. Technische uitgangspunten begroting 2020

Voorgesteld wordt om los van inhoudelijke beleidskeuzes enkele technische uitgangspunten voor de begroting 2020 vast te stellen. De kaders D en E zijn aanvullend aan de kaders die voorgaande jaren zijn vastgesteld.

2.1 Financiële kaders

- A De begroting is structureel sluitend en realistisch. Dat wil zeggen dat het meerjarenperspectief een positief exploitatiesaldo heeft. Structurele lasten worden gedekt door structurele baten.
- B De ontwikkeling van de salarissen als gevolg van cao-stijgingen worden gedekt uit het accres van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, voor zover het accres toereikend is.
- C Bijdragen aan derden, zoals gemeenschappelijke regelingen, worden contractueel geïndexeerd.
- D Afschrijvingstermijnen worden binnen de toelaatbaarheid van de comptabiliteitsvoorschriften toegepast.
- E Specifiek toe te rekenen bezuinigingen, bijdragen, kortingen of compensaties die het gevolg zijn van taakmutaties in beleid komen ten laste/ ten gunste van de overeenkomstige taakvelden in de begroting.

2.2 Financiële risico's

In het jaar 2021 worden de integratie-uitkeringen van het Sociaal Domein definitief ondergebracht in het objectieve verdeelmodel. Daarmee gaan deze inkomsten op in het geheel van het Gemeentefonds en zullen als zodanig niet meer expliciet herkenbaar zijn in de algemene uitkering. Het eenmalige effect van deze overheveling zal wel tot uiting komen. Het is op voorhand niet aan te geven of gemeente Someren tot de voordeel of tot de nadeelgemeenten zal behoren. De gevolgen zijn echter structureel van aard. Daarmee zal met het vaststellen van deze begroting rekening gehouden moeten worden.

Aan de uitgavenkant van het Sociaal Domein dient rekening te worden gehouden met het open eind karakter. Dit geldt ook voor het feit dat op meerdere fronten wordt gedecentraliseerd. Daarbij bestaat de kans dat de overgehevelde middelen ontoereikend zijn.

Zolang er nog geen nieuwe cao is vastgesteld bestaat onzekerheid over de ontwikkeling van de personele kosten. Dat geldt voor eigen capaciteit, maar ook voor de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen. De kans bestaat dat het accres van het Gemeentefonds ontoereikend zal zijn.

Veel ontwikkelingen zijn nog niet in een fase dat de financiële impact kan worden bepaald. Deze ontwikkelingen zijn als bijlage bij deze kadernota gevoegd. Deze Pro Memorie posten kunnen tot financiële risico's leiden.

De afgelopen jaren kenmerken zich voor gemeente Someren als financieel goede jaren. Alle investeringen zijn met eigen middelen gefinancierd. Daardoor is er geen rentelast, maar het betreft dekking met incidentele middelen. Door de aanscherping van het Besluit begroting en

verantwoording provincies en gemeenten worden veel gemeentelijke taken als structureel aangemerkt, ondanks dat deze na een beperkt aantal jaren weer wegvallen. Hierdoor wordt het structureel begrotingsaldo onder druk gezet.

Kortom: bovenstaande risico's in combinatie met het nu bekende structurele negatieve saldo vergen een herbezinning op het gemeentelijk takenpakket. Met andere woorden: welke beleidskeuzes zijn er te maken om de financiële impact van het structurele takenpakket te laten afnemen?

3. Ontwikkelingen 2020-2023

3.1 Financiële consequenties

Het vertrekpunt voor de kadernota is de Programmabegroting 2019, waarin de financiële doorkijk naar de jaren 2020-2022 is gepresenteerd. Deze doorkijk laat zowel structureel als incidenteel een voordelig saldo zien. Daarop zijn de genomen raadsbesluiten in de periode november 2018 – maart 2019 gemuteerd. Tevens heeft op aanwijzing van de Provincie een correctie plaatsgevonden, waarbij incidentele saldi zijn overgeheveld naar structurele saldi. In onderstaand overzicht is een en ander verwerkt. Dat veroorzaakt een negatieve start voor het begrotingsproces 2020-2023 (structureel).

hoofdtakveld	structureel resultaat				incidenteel resultaat			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
stand begroting 2019	174	253	311		341	60	62	
<i>raadsbesluiten:</i>								
amendementen	-8	-8	-8					
decemberwijziging	-69	-69	-69					
handhaving optie A	-121	-121	-121					
GRP-systematiek	241	237	245		-564	-106	-126	
communicatienota	-75	-75	-75					
veiligere fietsverbinding naar de Potacker	-3	-3	-3					
aanpassing afvalstoffenheffing (verordening)	10	10	10					
zonnepanelen op gemeentehuis	1	1	1					
extra kosten Nieuwendijk	-2	-2	-2					
correctie op aanwijzing van provincie:	-720	-717	-617		720	717	617	
stand start kadernota	-572	-494	-328	-194	497	671	553	53

De inventarisatie van ontwikkelingen vanaf 2020 zijn in onderstaand overzicht opgenomen. (zie bijlage 1)

hoofdtakveld	structureel resultaat				incidenteel resultaat			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
stand start proces kadernota	-572	-494	-328	-194	497	671	553	53
0. Bestuur en organisatie	115	114	113	112	30	30	30	30
1. Veiligheid								
2. Verkeer, vervoer, waterstaat		42	-23	-25	10			
3. Economische zaken	-40	-40	-40	-40				
4. Onderwijs	-53	-53	-53	-53	53			
5. Sport, cultuur, recreatie	-9	-15	-20	-25	-153	-150	-285	
6. Sociaal domein	-888	-888	-888	-888	-315			
7. Volksgezondheid en milieu	-50	-33	-33	-33	-90	-100	-100	-100
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	357	357	207	-243	-600	-600	-500	
stand na bijstelling	-1.141	-1.009	-1.064	-1.388	-568	-149	-302	-17

Bij het doorvoeren van alle opgevoerde ontwikkelingen neemt het structurele begrotingstekort toe. Ook het incidentele saldo wordt negatief. Dit is een ongewenste situatie.

Vermeld dient te worden dat nog niet alle ontwikkelingen van een financiële onderbouwing zijn te voorzien. Deze ontwikkelingen zijn pro memorie opgevoerd. Zie daarvoor bijlage 2.

Verrekening van het incidentele saldo met de algemene reserve vrij aanwendbaar resulteert in:

Algemene reserve vrij aanwendbaar	voor	€	4.533.311	(stand eind 2023)
Dekking incidenteel begrotingssaldo	2020	€	-568.113	
Dekking incidenteel begrotingssaldo	2021	€	-149.137	
Dekking incidenteel begrotingssaldo	2022	€	-302.181	
Dekking incidenteel begrotingssaldo	2023	€	-17.181	
Algemene reserve vrij aanwendbaar	na	€	3.496.699	(I)
Vastgelegde algemene reserve			24.129.289	(II)
Weerstandsvermogen cfm kadernota '20-'23			27.625.988	(I+II)
Weerstandsvermogen in begroting 2019:			33.601.000	

Uit bovenstaande overzichten is af te lezen dat sinds het vaststellen van de begroting 2019 tot ultimo 2023 wordt ingeteerd op het eigen vermogen met € 6,0 miljoen. Hiervan is € 5,0 miljoen afkomstig uit eerdere besluitvorming en wordt € 1,0 miljoen veroorzaakt door de geschetste ontwikkelingen in deze kadernota.

3.2 Toelichtingen en overwegingen

Voorgaande cijfers worden hieronder toegelicht. Tevens dienen de toelichtingen als basis voor de integrale afweging. In hoofdstuk 6 wordt uw raad een voorstel gedaan ten behoeve van deze integrale afweging.

0. Bestuur en ondersteuning

Loon- en prijsstijgingen, met name in de bouwsector en in de gemeentelijke organisatie zorgen voor een kostenverhoging. De voorgestelde uitbreiding van de griffie met 0,56 fte kan worden afgestemd met de uitkomsten van het onderzoek naar de werkbelasting van de griffie. Als derde wordt een structurele lastenstijging van Bizob opgevoerd als gevolg van wegvallende positieve inkoopresultaten.

1. Veiligheid

Geen mutaties

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Aanpassen van de rotonde Provinciale weg/ Witvrouwenbergweg zal de afwikkelingscapaciteit vergroten. Dit komt de bereikbaarheid van Someren ten goede. Mogelijke overwegingen om de kosten te verlagen liggen op het vlak van het onderhoudsniveau van wegen en bermen naar beneden bij te stellen en door investeringen uit te stellen of te laten vervallen.

3. Economische zaken

Een regionale toezegging om ter waarde van 0,5 fte structureel bij te dragen aan het Innovatiehuis De Peel zorgt voor extra kosten. Er zou een voordeel van de energietransitie en circulaire economie tegenover gezet kunnen worden. Die zijn nu nog niet doorgerekend of ingeschat.

4. Onderwijs

Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) zal in september 2019 ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. In deze kadernota zijn de financiële consequenties op hoofdlijnen opgenomen. Het betreft alleen het integraal kindcentrum 't Rendal. De plannen van afstoten en nieuwbouw van het Varendonck College en nieuwbouw basisschool LeerRijk zijn nog niet in deze kadernota verwerkt.

5. Sport, cultuur en recreatie

Voorgesteld wordt om te investeren in duurzaamheid van sportterreinen, expliciet door het vervangen van de baanverlichting op tennisaccommodatie SVSH en in het voorkomen van kapitaalvernietiging door sportvelden te renoveren en over te stappen op alternatieve onkruidbestrijding. Tevens wordt ingezet op talentontwikkeling en het meer actief samenbrengen van inwoners via sport.

Met de investeringen in het openbaar groen wordt ingezet op het vigerende beleid met betrekking tot een kwalitatieve en gezonde leefomgeving en tegelijkertijd op klimaatadaptatie.

6. Sociaal domein

De financiële resultaten van het sociaal domein in 2015-2018 zijn doorvertaald naar 2020 en verder. In het bijzonder legt jeugdhulp een aanzienlijk hogere claim op de gemeentelijke begroting dan in de eerste drie jaren van de decentralisatie werd voorzien.

Door het monitoren van klanttevredenheid, het geven van een vervolg aan de succesvolle aanpak weerbaarheid, het inzetten op adequate preventieve jeugdprojecten en het versterken van eigen kracht en door te investeren in deskundigheidsbevordering bij de consultants (en daarmee in een betere filter) wordt getracht om de vraag naar maatwerkvoorzieningen terug te dringen.

De kosten van de huishoudelijke ondersteuning zijn onderhevig aan cao. Gegeven het huidige beleid dat inwoners van Someren zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen leidt ertoe dat de kosten voor de Wmo structureel zullen stijgen. In deze kadernota is gerekend met de meest voor de hand liggende prijsontwikkeling.

De BUIG gelden vertonen een neerwaarts verloop. Het ondernemingsplan Senzer wordt hierop aangepast en leidt tot een nadeel in onze begroting.

7. Volksgezondheid en milieu

Om aan de Wet publieke gezondheid te voldoen wordt voorgesteld om de preventie te optimaliseren door betere vroegsignalering en door te voldoen aan het Regionaal Vaccinatie Programma (volledige vaccinatie van alle jeugdigen van Someren).

Op milieugebied wordt voorgesteld om gebruik te maken van de Rijkssubsidie voor het terugdringen en innoveren van varkens- en pluimveehouderijen en om het takenpakket van ODZOB uit te breiden in ruil voor een minimaal uitvoeringsniveau voor vergunningverlening en milieutoezicht.

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Met onderstaande onderbouwing blijven de investeringen in het bestemmingsplan buitengebied als incidenteel project gekenmerkt:

Het beheren van bestemmingsplannen is een gemeentelijke taak, die als structureel is aan te merken. De gemeente Someren heeft daarnaast in 2016 het idee omarmd om het bestemmingsplan buitengebied te herzien, maar deze herziening te laten voorafgaan door uitgebreide gebiedsgerichte, integrale controles in het kader van handhaving en toezicht. Dit is een unieke werkwijze, waar wij binnen de provinciegrenzen maar zeker ook daarbuiten, vaak lovend commentaar op krijgen. Het beleidsplan vergunningen, toezicht en handhaving (VTH) 2019-2022 sluit hierop aan. Met onze aanpak loopt de gemeente Someren voorop en wordt ook ingespeeld op de doelstellingen van de komende Omgevingswet, hetgeen een belangrijk winstpunt is. De raad is akkoord gegaan met de aanbesteding van een projectorganisatie met een budget van € 2,3 miljoen voor de periode 2019-2022. Met de inzet van tijdelijk personeel, waaronder capaciteit van ODZOB, worden de betreffende deelgebieden onderzocht en getoetst. Het werk wordt uitgevoerd door een projectorganisatie met een concrete opdracht en begrensd in de tijd, die buiten het reguliere werk om functioneert. Dit als incidenteel aan te merken project zal vervolgens in termen van beheer weer kunnen opgaan in het reguliere stamien, uiteraard met de benodigde personele middelen die voorafgaand aan dit project al als structureel werden aangemerkt.

Het meerjaren onderhoud aan gemeentelijke gebouwen is sterk onderhevig aan de prijsstijgingen als gevolg van de hoogconjunctuur. Daar wordt de uitvoering van de Regionale Energiestrategie en het streven naar een circulaire economie aan toegevoegd.

In het kader van de integrale afweging heeft de raad in februari 2019 besloten om optie C van het uitbreidingsvoorstel VTH in deze kadernota op te nemen.

Ter uitvoering van het Klimaatakkoord wordt een Regionale Energiestrategie opgesteld en uitgevoerd. Hiervoor is het nodig om de functie energievoorzieningscoördinator uit te breiden. Per saldo is 0,45 fte extra nodig. De Rijksbijdrage gaat op in de regionale projectorganisatie en monitoring.

4. Maatregelen lange en korte termijn

4.1 Fundamentele overwegingen

De gemeente investeert en subsidieert vanuit het vigerende voorzieningenbeleid in een goed voorzieningenniveau ('gebouwend', infrastructureel en sociaal). Dit komt in onze begroting tot uiting via de afschrijvingslasten, onderhoudslasten en overige lasten (zoals gebruiks- en verbruikskosten op gebouwen en subsidiëring van bijvoorbeeld verenigingen). In dit beleid zijn gradaties aan te brengen. Denk daarbij aan het verschil tussen onderhoudsintensief of onderhoudsarm, concentratie of deconcentratie, bereikbaarheid of binnen handbereik. Het wordt een enorme opgave om het huidige voorzieningenniveau te handhaven.

4.2 Korte termijn maatregelen

Fundamentele wijzigingen leiden meestal pas op de (middel)lange termijn tot zichtbare financiële mutaties. Uiteraard in de situatie van Someren positieve mutaties. Om de begroting 2020-2023 sluitend te krijgen, moet gezocht worden naar maatregelen die op korte termijn uitvoerbaar zijn. Hieronder staan maatregelen die geld opleveren (lasten verlagend of baten verhogend).

Fasieren van investeringen

Door temporiseren en heroverweging van de inzet van reserves worden kapitaallasten naar achteren doorgeschoven. Uiteraard worden voorstellen daartoe aan de raad voorgelegd. Het heeft bovendien een positief effect op de benodigde personele capaciteit, in het bijzonder op de vraag naar inhuurkrachten.

Volledig kostendekkende leges en heffingen

In de begroting 2020 zullen alle leges en heffingen 100% kostendekkend verwerkt zijn, met uitzondering van de niet-commerciële evenementenleges. Eerder is gesteld dat deze leges op een laag niveau moesten blijven omdat bij 100% kostendekkend tarief de verhouding tussen de kosten van het evenement en de bijbehorende vergunning onevenredig zouden zijn, terwijl Someren dit soort initiatieven promoot.

Onroerende zaakbelastingen

Willen wij het huidige voorzieningenniveau op peil houden, dan lijkt een verhoging van de ozb onvermijdelijk. Elk procent verhoging levert structureel circa € 40.000 op.

Taakstellingen per afdeling

Afdelingen worden verplicht om bestaande budgetten en investeringsprojecten door te lichten. Door onderbouwingen aan elke begrotingspost toe te voegen en door het stellen van prioriteiten kan financiële ruimte in de begroting worden gevonden. Deze ruimte fungeert als dekking voor de ontwikkelingen die door de raad als prioritair worden vastgesteld.

Om het stellen van prioriteiten te vergemakkelijken is categorisering van de begrotingsposten een hulpmiddel. Door het onderscheiden van bijvoorbeeld wettelijke taken versus eigen beleid en reeds in gang gezette versus nog te starten activiteiten.

Conformereren aan maximale capaciteit vast personeel

Zet de gemeentelijke taken af tegen de maximale bezettingsgraad van het vaste personeel. Dit geeft inzicht in de impact van de ingehuurde personele projectcapaciteit op onze gemeentelijke taken. Wellicht levert dit een bezuiniging op extern personeel (op projectbasis) op.

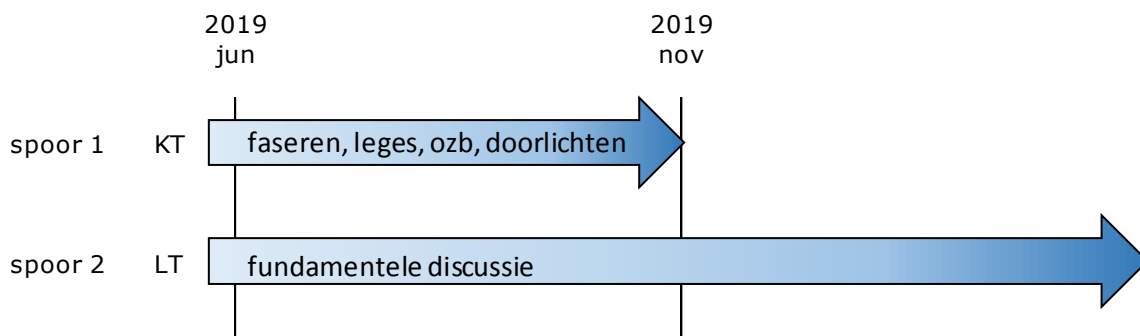
Lobby hogere overheden

Tegelijkertijd met de interne maatregelen wordt ingezet op lobby's met Provincie en Rijk, zodat tegenover de enorme opgave in met name het Sociaal Domein voldoende middelen komen te staan en initiatieven ontplooid kunnen worden, zonder de gemeentelijke begroting structureel onder druk te zetten.

5. Stappenplan

In de periode juni tot september 2019 zal aan de hand van deze kadernota de programmabegroting 2020 worden opgesteld. Daarin wordt het meerjarenperspectief tot 2023 getoond. Eerder in deze kadernota is al aangegeven dat het structurele exploitatietekort dermate groot is, dat het binnen het aankomende begrotingsproces niet mogelijk wordt geacht om een gezonde financiële situatie voor Someren op de lange termijn te realiseren. Daarvoor is eerst een herbezinning op ambities en hoeveelheid werk nodig en de mogelijke financiële effecten daarvan. Het volgende stappenplan wordt voorgesteld:

Sluitende begroting op lange termijn (ook ná 2023)

Spoor 1 is gericht op een sluitende begroting 2020-2023

Spoor 2 is gericht op een structureel sluitende begroting na 2023

Korte termijn:

- In de periode van nu tot en met september 2019 wordt een integrale afweging gemaakt over de taakvelden heen. Wat levert het faseren van investeringen, het volledig kostendekkend maken van legestarieven en een verhoging van de ozb bovenop de gebruikelijke indexering op voor de begroting 2020-2023?
- Indien nodig worden afzonderlijke begrotingsposten doorgelicht en wordt de projectmatige inhuur van personeel verkleind, waarmee impliciet de hoeveelheid projecten en daarmee de gemeentelijke ambitie naar beneden wordt bijgesteld.

(Middel)lange termijn:

- In de periode van nu tot en met september 2019 wordt een spoorboekje geschreven om tot een fundamentele heroverweging van gemeentelijke taken te komen. Daartoe behoort onder andere het voorzieningenniveau van de gemeente Someren, zowel gebouwelijk, infrastructureel als sociaal.
- In de periode 2020 en verder wordt uitvoering gegeven aan dit spoorboekje. Het zal een iteratief proces zijn, waarbij raad, college, MT en budgethouders gezamenlijk optrekken.

6. Voorstel

Vaststellen van de financiële maatregelen op korte termijn en opstarten van de fundamentele discussie over het vigerende voorzieningenniveau van de gemeente Someren ten behoeve van een op (middel)lange termijn structureel sluitende meerjarenbegroting.

1. Kennisnemen van het structurele begrotingstekort van circa € 1,1 miljoen in 2020 oplopend tot circa € 1,4 miljoen in 2023.
2. Vaststellen van de financiële kaders conform paragraaf 2.1 van deze nota (aangevuld met de nieuwe kaders: D benutten van de afschrijvingstermijnen binnen de toelaatbaarheid van de comptabiliteitsvoorschriften en E specifiek toerekenen bezuinigingen, bijdragen, kortingen of compensaties als gevolg van taakmutaties aan overeenkomstig taakveld in de begroting).
3. Specifiek toepassen van de navolgende maatregelen voor de korte termijn:
  - a. inzetten accres Gemeentefonds zoals berekend in de meicirculaire 2019,
  - b. kritisch analyseren en beoordelen van de uitgaven in de volle omvang van het Sociaal Domein,
  - c. faseren van investeringen,
  - d. verhogen legestarieven tot 100% kostendekkend niveau, met uitzondering van de leges voor niet-commerciële evenement/ activiteiten,
  - e. doorlichten van bestaande begrotingsposten, inclusief opgevoerd in deze kadernota, in de categorie lokaal beleid en zoveel mogelijk afstemmen op de maximale vaste personele capaciteit,
  - f. inzetten op het achterwege laten van indexering bij verbonden partijen en externe partners (hanteren van de nullijn in 2020),
  - g. verhogen van onroerend zaakbelasting.
4. In de begroting 2020 een plan van aanpak presenteren voor een fundamentele heroverweging van gemeentelijke taken, waaronder gebouwelijke, infrastructurele en sociale voorzieningen in de breedste zin van het woord, voorzien van een reële ombuigingstaakstelling, om te komen tot een structureel sluitende begroting op (middel)lange termijn.

BIJLAGE 1 bij Kadernota 2020

Inventarisatie ontwikkelingen 2020-2023 met financiële raming

onderwerp	korte omschrijving	doel	regulier/ IPI/IPS	taakveld	fte	L 2020	L 2021	L 2022	L 2023	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023
Formatie griffie	Uitbreiden griffie met ondersteunende functie.	Griffier ontlasten van administratieve taken.	regulier	0.1	0,56	€ 32.000	€ 32.000	€ 32.000	€ 32.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Contributie VNG	Per abuis structureel te veel geraamd ivm doorsluizen gelden naar VNG	Realistische raming	regulier	0.1	0,00	€ -20.000	€ -20.000	€ -20.000	€ -20.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Leges uit evenementen, etc.	Benutten beschikbare ruimte voor legestartieven APV, markt, kermis, etc.	Juiste balans tussen leges en aanvragen	regulier	0.2	0,00	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 10.285	€ 10.285	€ 10.285	€ 10.285
Kostenverhogende aspecten gemeentelijke gebouwen	Als gevolg van een overspannen bouwsector (prijsstijgingen van circa 15%) staat onze onderhoudsvoorziening onder druk. Aanvullen is vereist.	Zo laag mogelijke onderhoudskosten	regulier	0.3	0,00	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ -	€ -	€ -	€ -
CAO ontwikkeling 2019 e.v.	De laatste cao liep tot 31-12-2018. Voor 2019 is dekking geraamd voor 2% stijging.	Reëel geraamde personele kosten.	regulier	0.4	0,00	€ 137.500	€ 140.250	€ 143.055	€ 145.916	€ 137.500	€ 140.250	€ 143.055	€ 145.916
Inzet Bizob	Inzet positieve inkoopresultaten golden als dekking voor de inhuur van Bizob. Door prijsstijgingen in de GWV zullen deze inkoopresultaten niet meer te realiseren zijn.	Behouden van noodzakelijke ondersteuning bij inkoop en aanbestedingen.	regulier	0.4	0,00	€ 26.000	€ 27.000	€ 28.000	€ 29.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Kopieer- en frankeerkosten	Als gevolg van digitalisering neemt de vraag naar kopieerwerk af en lopen de frankeerkosten terug.	Doelmatigheid	regulier	0.4	0,00	€ -9.500	€ -9.500	€ -9.500	€ -9.500	€ -	€ -	€ -	€ -
Straatnaamgeving	Budget voor kadastrale ruimte en straatnaamgeving wordt niet gebruikt. Aframen of overzetten naar Beleid/RO.	Actualiseren begroting	regulier	0.8	0,00	€ -11.000	€ -11.000	€ -11.000	€ -11.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Exploitatiekosten I&A	Al meerdere jaren achtereen blijkt het budget voor I&A dienstverleningsmiddelen ontoereikend.	Realistische raming	regulier	0.8	0,00	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Kostendekkende tarieven	Uitgangspunt B&W 19-02-'19 alle tarieven 100% kostendekkend	Volledig gebruik maken van mogelijkheid tot innen van gelden.	regulier	div	0,00	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 42.392	€ 42.392	€ 42.392	€ 42.392
Kostendekkende leges	CWP biedt ruimte voor kostendekkende tarieven, die momenteel circa 20% is. Naast algemene dienstverlening zijn er de clusters fysieke leefomgeving en Europese dienstenrichtlijn.	(Nagenoeg) kostendekkende legestartieven, die passen binnen het politieke klimaat	regulier	div	0,00	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000
Onderzoek verkeersoverlast Someren-Eind	Onderzoek naar verkeersoverlast doorgaand verkeer Someren-Eind blijkt minder te kosten dan verwacht.	Terugdringen verkeersoverlast	IPI	2.1	0,00	€ -10.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Aanpassing rotonde Provinciale weg/Witvrouwenbergweg	Door te geringe afwikkelingscapaciteit ontstaan er tijdens spitsuren lange files. Verwacht wordt dat het verkeersaanbod verder toeneemt.	Oplossen doorstromingsproblemen en optimaliseren bereikbaarheid van Someren	IPS	2.1	0,00	€ -	€ -42.000	€ 22.800	€ 22.800	€ -	€ -	€ -	€ -
Rehabilitatie wegen	Uitvoering conform Kostendekkingsplan wegen 2017. Raadsbesluit sep '18 15% budgetverruiming om kwaliteit te verbeteren o.b.v. beleidspunten.	Financieel en verkeersveilig wegbeheer	IPS	2.1	0,00	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bereikbaarheidsagenda	Toezegging raad (25 okt 2018) voor Samenwerkingsovereenkomst Bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant 2017-2030.	Uitvoering bereikbaarheidsagenda	regulier	2.1	0,00	€ -	€ -	€ -	€ 1.720	€ -	€ -	€ -	€ -
Innovatiehuis De Peel	Toezegging gemeentesecretarissen om structureel 0,5 fte te leveren aan het Innovatiehuis De Peel t.b.v. energietransitie en circulaire economie. Voorstel: inhuren trainee	Nakomen capaciteitsafpraak tot en met 2023; Regionale bedrijven doen mee aan de energietransitie; Nieuwe economische waarde door toepassing circulaire economie in bedrijfsprocessen.	regulier	3.1	0,00	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Integraal huisvestingsplan onderwijs	Realiseren integraal kindcentrum 't Rendal te Lierop: basisonderwijs en kinderopvang	Terugdringen leegstandskosten, tevens weer voldoen aan hedendaagse onderwijsseisen schoolgebouwen	IPS	4.2	0,00	€ -	€ 53.000	€ 53.000	€ 53.000	€ -	€ -	€ -	€ -

onderwerp	korte omschrijving	doel	regulier/ IPI/IPS	taakveld	fte	L 2020	L 2021	L 2022	L 2023	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023
Vervangen baanverlichting TV SVSH	Van conventioneel naar LED, incl eigendomsoverdracht naar vereniging	Duurzaamheid	IPS	5.1	0,00	€ -	€ 825	€ 825	€ 825	€ 1.400	€ 1.400	€ 1.400	€ 1.400
LEEF Someren	Project LEEF Someren stimuleert inwoners mee te doen met sport, bewegen en cultuur. Specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen.	Talentontwikkeling en meer actief samenbrengen van inwoners	IPI	5.1	0,00	€ 150.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Rehabilitatie openbaar groen in stedelijk gebied	In 2017 is een kostendekkingsplan opgesteld tot en met 2021; de jaren 2022 en 2023 zijn een schatting zonder kostendekkingsplan	Kwalitatieve en gezonde leefomgeving	IPI	5.7	0,03	€ 6.400	€ 3.200	€ 288.200	€ 3.200	€ -	€ -	€ -	€ -
Renovatie kunstgras sportvelden	Eerder dan de 15 jaar die kunstgrasvelden mee zou gaan blijkt het hoofdveld van Someren technische gebreken te vertonen.	Veilig en plezierig kunnen sporten	IPI	5.7	0,00	€ -	€ 150.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Onderhoud sportvelden	Per 1 januari 2020 zijn gewasbeschermingsmiddelen op sportvelden niet meer toegestaan. Alternatieve onkruisbestrijding is noodzakelijk. Bovendien zal door warmere en langere zomers meer gespreoid moeten worden.	Voorkomen kapitaalvernietiging	regulier	5.7	0,00	€ 7.000	€ 12.000	€ 17.000	€ 22.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Plan van aanpak weerbaarheid	Vervolg op succesvolle aanpak 2016-2019 met nieuwe initiatieven	Jeugd Someren is weerbaar en opvoedkracht ouders wordt versterkt	IPI	6.1	0,00	€ 160.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Algemene voorzieningen jeugd	Indexering Gezins- en Jongerencoaches; 1,3fte jeugdconsulent; preventieve logopedie	Adequate preventieve jeugdprojecten en kwalitatief goede ondersteuning bij opgroei- en opvoedvragen	regulier	6.1	0,00	€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Maatwerkregeling	Actualiseren budget ten behoeve van maatwerkregelingen (collectieve zorgverzekering)	Reële budgetramingen	regulier	6.3	0,00	€ -78.460	€ -78.460	€ -78.460	€ -78.460	€ -	€ -	€ -	€ -
Bezuinigingen Senzer	Ondernemingsplan Senzer wordt aangepast op neerwaartse BUIG gelden.	Tekorten oplossen binnen Senzer	regulier	6.3		€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Eigen bijdrage CVW/Taxibus	Werkelijke inning van eigen bijdragen blijkt structureel hoger te zijn dan geraamd.	Realistische begroting	regulier	6.6	0,00	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000
Huishoudelijke ondersteuning	Stijgende kosten huishoudelijke ondersteuning a.g.v. cao en rechterlijke uitspraak, tevens aanzuigende werking door inkomensafhankelijke eigen bijdrage	Inwoners van Someren kunnen zo lang mogelijk zelfstandig wonen.	regulier	6.6	0,00	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Programmakosten jeugdhulp	Uit de prognoses van 3e kwartaal 2018 blijkt	Passende ondersteuning waar nodig	regulier	6.72	0,00	€ 700.191	€ 700.191	€ 700.191	€ 700.191	€ -	€ -	€ -	€ -
Transformatieplan jeugd	Transformatie jeugdhulp heeft extra impuls nodig, zodat een duurzaam stelsel voor passende jeugdhulp wordt gerealiseerd.	Versterking eigen kracht en sociaal netwerk jeugdigen, zodat vraag naar specialistische hulp afneemt en daarmee de kosten.	IPI	6.72	0,00	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Versterken toegang jeugd	Kwaliteitsverbetering van de beschikkingen en deskundigheidsbevordering	Goede filter voor individuele maatwerkvoorzieningen	IPI	6.72	0,00	€ 55.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Rijksvaccinatieprogramma	Het RVP is verankerd in de Wet publieke gezondheid	Alle jeugdigen van Someren zijn volledig gevaccineerd conform RVP	regulier	7.1	0,00	€ 35.635	€ 35.635	€ 35.635	€ 35.635	€ 33.175	€ 33.175	€ 33.175	€ 33.175
Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar	Wet publieke gezondheid wordt uitgevoerd door Zorgboog: Basisaanbod Preventie (wettelijk deel) en vroegsignalering; er wordt nog onderzocht of dit deel ook naar de GGD wordt overgeheveld, zodat gehele jgz 0-18 jaar bij GGD ligt.	Optimale preventie en vroegsignalering om escalering te voorkomen	regulier	7.1	0,00	€ 38.200	€ 30.700	€ 30.700	€ 30.700	€ -	€ -	€ -	€ -

onderwerp	korte omschrijving	doel	regulier/ IPI/IPS	taakveld	fte	L 2020	L 2021	L 2022	L 2023	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023
Renovatie milieustraat	Het ontwerpen, realiseren en exploitatie-gereed opleveren van een (gerenoveerde en) operationele milieustraat voor de gemeenten Asten en Someren	De milieustraat aan de Holberg laten voldoen aan de eisen van deze tijd.	IPS	7.3	0,00	€ -	€ 17.250	€ 17.250	€ 17.250	€ -	€ 17.250	€ 17.250	€ 17.250
Meer inzet ODZOB	Meer uitvoeringstaken ODZOB voor ingroeimodel ROK milieutoezicht, ROK-VV en voor het kunnen volgen van de ontwikkelingen in de agrarische sector. (bestemmingsplannen en beleidsmatig)	Minimaal uitvoeringsniveau voor vergunningverlening en toezicht milieu, tevens actualiseren van vergunningen.	regulier	7.4	0,00	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Uitbreiding formatie handhaving	VTH-beleidsplan 2019-2022 zet in op het laten aansluiten van handhavingstaken en personele capaciteit. In 2020 zal opwaardering van variant A (doen wat we nu doen) naar C nodig zijn.	Een kwaliteitsslag op handhaving kunnen maken.	regulier	8.3	2,20	€ 115.320	€ 115.320	€ 115.320	€ 115.320	€ -	€ -	€ -	€ -
Bestemmingsplan buitengebied			IPI	8.1		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Onderhoud gebouwen	Conform meerjarenraming onderhoud gebouwen volstaat de huidige jaarlijkse storting in de voorziening niet meer.	Gebouwen worden op gewenste niveau onderhouden	regulier	8.3	0,00	€ 76.979	€ 76.979	€ 76.979	€ 76.979	€ -	€ -	€ -	€ -
Onderhoud gebouwen	Lagere doorbelasting naar Asten	Realistische raming	regulier	8.3	0,00	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -22.500	€ -22.500	€ -22.500	€ -22.500
Energiecoördinator	Opstellen en uitvoeren Regionale Energiestrategie (cfm. Klimaatakkoord). Energiecoördinator wordt fulltime functie, 16 uur Bouwkundig gebouwenbeheer opnieuw invullen en deskundigheid inhuren. De Rijksbijdrage gaat op in de regionale projectorganisatie en monitoring.	CO ₂ reductie van 49% in 2030 en 95% in 2050	regulier	8.3	0,45	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000
TOTALEN					3,24	€ 2.000.265	€ 1.722.390	€ 1.930.995	€ 1.656.576	€ 367.252	€ 387.252	€ 390.057	€ 392.918

BIJLAGE 2 bij Kadernota 2020

Inventarisatie ontwikkelingen 2020-2023 zonder financiële raming (PM)

onderwerp	korte omschrijving	doel	regulier/ IPI/IPS	taakveld
Kostenverhogende aspecten gemeentelijke gebouwen	Conform nieuwe en toekomstige regelgeving zullen we geleidelijk aan onze gebouwen duurzaam moeten bouwen/onderhouden en omzetten naar "gasloos".	Duurzaam en gasloos bouwen en onderhouden	regulier	0.3
Rechtmatigheidsverklaring	Invoeren rechtmatigheidsverklaring door college met inqang van boekjaar 2021.	Met IC aansluiten op de wetgeving.	regulier	0.4
Studiekosten	Investeren in kwaliteit van de medewerkers (kennis en vaardigheden) als gevolg van missie, visie, Omgevingswet, etc.	Medewerkers zijn in staat om organisatiedoelen te realiseren.	regulier	0,4
Invoering E-HRM	Digitalisering processen p&o vergt een vakgerichte applicatie	Implementatie per 1 januari 2021	regulier	0.4
Bouwleges	Integrale afweging van de indexering bouwleges (i.p.v. CBS-index, dat in tussenliggende jaren wordt toegepast) (prijs effect)	Optimaliseren baten en lasten bouwvergunningen	regulier	0.64
Outsourcing I&A	Structurele kostenstijging als gevolg van outsourcing technische infrastructuur		regulier	0.8
Bluswatervoorzieningen	De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende bluswatervoorzieningen. In het buitengebied wordt de norm niet gehaald. De veiligheidsregio investeert in alternatieve waterbakken en pendelsystemen.	Voldoende bluswater; met preventie repressie voorkomen door beter bewustzijn bij burgers.	regulier	1.1
Verlagen bermten buitengebied	In het buitengebied dienen de bermten bij enige regelmaat verlaagd te worden. Dit om te voorkomen dat water op de weg blijft staan en de bermten verzadigd raken.	Financieel en verkeersveilig weg- en bermtenbeheer	regulier	2.1
Integraal huisvestingsplan onderwijs	Bs LeerRijk te Someren: nieuwbouw	Terugdringen leegstandskosten, tevens weer voldoen aan hedendaagse onderwijsseisen schoolgebouwen	IPS	4.2
Integraal huisvestingsplan onderwijs	Varendonck College: Afstoten gebouw Kanaalstraat 12 en nieuwbouw Kanaalstraat 14	Kunnen voldoen aan hedendaagse onderwijsseisen schoolgebouwen	IPS	4.2
Behandelen bomen buitengebied	Om te voorkomen dat binnen nu en tien jaar massaal bomen wegvallen wordt een laag organisch materiaal aan de voet van de boom aangebracht. Eerst 300 bomen, daarna wellicht 1000 bomen per jaar.	Klimaatadaptatie en gezonde leefomgeving	IPI	5.7
Algemene voorzieningen jeugd	Indexering Gezins- en Jongerencoaches	Adequate preventieve jeugdprojecten en kwalitatief goede ondersteuning bij opgroei- en opvoedvragen	regulier	6.1
Cliëntervaringsonderzoek Wmo en Jeugd	Monitoren van klanttevredenheid moet continu proces worden.	Optimale dienstverlening	regulier	6.1
VVE Peuterwerk 2020	Verplicht aanbieden van 16 uur ipv 10 uur per peuter	Voldoen aan de eisen van de doeluitkering	regulier	6.1
Doorontwikkeling dorpsondersteuning	Naar aanleiding van evaluatie 1e helft 2019 zal waarschijnlijk uitbreiding van capaciteit voor dorpsondersteuners leiden.	De dorpsondersteuner als spil in het netwerk van burgers en organisaties	regulier	6.1
Decentralisatie beschermd wonen	In de planning staat dat beschermd wonen en maatschappelijke opvang per 2021 verder wordt gedecentraliseerd vanuit de centrumgemeenten.	Realistische begroting	regulier	6.6
Afvalverwerking	Kosten Blink voor afvalverwerking stijgen en waren veel te laag begroot.	Maximale kostendekkendheid tarieven afvalstoffenheffing	regulier	7.3
Warme sanering varkenshouderij	Rijkssubsidie voor de agrariërs ivm terugdringen en innoveren van varkens- en pluimveehouderijen.	Milieuwinst	IPI	7.4
Bouwleges	Na vele jaren opnieuw beoordelen van kosten die in de legestarieven verdisconteerd mogen worden. (volume-effect)	Optimaliseren baten en lasten bouwvergunningen, incl. politieke klimaat	regulier	8.3
Someren Natuurlijk Duurzaam	Vervolg Energietransitie en circulaire economie 2019-2021. Inhuren projectleider als aanjaagfunctie.	Realiseren energietransitie, integratie circulair bouwen en circulaire economie in fysieke projecten	IPI	8.3
Gemeentelijke belastingen	CWP biedt slechts ruimte voor indexering. Voor inwoners houden wij de gemeentelijke lasten gelijk.	(Nagenoeg) kostendekkende legestarieven, die passen binnen het politieke klimaat	regulier	div